Зорка Тешић
Школа Т. Јакшића
Скопље

Поштарина плаћена у готову

ЖЕНСКИ ПОКРЕТ

ОРГАН АЛИАНСЕ ЖЕНСКИХ ПОКРЕТА У КРАЉЕВИНИ С. Х. С.

Број поштанског чековног рачуна 53.191
Администрација: Кнез Михајлова 46/I

Уредници:
АЛОЈЗИЈА ШТЕБИ
ДАРИНКА СТОЈАНОВИЋ

Београд, 15 јануара 1929.
БРОЈ 1 и 2 — ГОДИНА X.

Власник за А. Ж. П.
МИЛИЦА ДЕДИЕР

Излази 1 и 15 у месецу. — Годишња претплата 48 дин. За иностранство 60 дин. Примерак 2 динара

Нашим претплатницима

Пуни наде да досадашњи претплатници „Женскога Покрета“ остану и у 1929 години верни своме листу, искрено их молимо да се послуже поштанским чековима, које ћемо приложити бројевима у фебруару. Исто тако их молимо да придобију за лист нове претплатнике и да нам пошаљу њихове тачне адресе, а ранији претплатници да нам јаве сваку измену свога боравка да не наступе сметње у примању листа.

Администрација „Женскога Покрета“

Против најстрашнијег рата

Интернационална Лига Жена за Мир и Слободу одржала је 4 и 5 јан. у Франкфурту н. М. једну значајну конференцију: О модерном начину ратовања и заштити цивилнога становништва. Конференција је имала интернационални карактер и прожета је била активним пацифизмом, то јест оним, који не декламује о лепоти и потреби мира, него смело тражи путеве да се за свагда отклоне ратови. Пошто је био ток конференције веома занимљив и реферати савршено обрађени, које су имали при светски стручњаци, доносимо о тој последњој акцији Интернационалне Лиге Жена опширнији извештај.

Председник општине Франкфурт, Греф поздравио је конференцију у име града и међу осталим рекао и ово: „Идеју мира треба из темеља и у њеној целости да проповедамо и не смемо се задовољити да је пропагирају само поједине групе. Сваког, који мисли на рат и за њега се залаже, треба да прогласимо за злочинца“. После још неких поздравних говора конференција је прешла у стварно расправљање, и први реферат је држао чувени професор фармакологије са берлинског универзитета *Dr. Lewin*. Његова тема је била: „Опасност тровања услед ратова са гасовима“. Професор Dr. Lewin, који се нарочито прославио својим испитивањима о дејству отрова, казао је да је била употреба отрова у раније временима некаква привилегија кукавичких убица и већ народима старога века су били отрови страховито злочинство. Путем отрова направити човека неспособног за борбу и одбрану јесте начин, који је за човечје осећање потпуно несхватљив и зато га треба сматрати за ужасан злочин целога човечанства. Још немамо тако строгих казна, које би биле потребне да се примерно казне подстрекачи и извршиоци таквих злочина. Даље, извиа предавач да познамо до данас 25 различитих отровних гасова, против којих управо немамо заштитних средстава. Кад је био извршен за време светскога рата први напад са отровним гасовима, било је одмах 6000 мртвих; ово систематско уништавање маса је нечувено варварство наше цивилизације. Данас се може са отровним гасовима уништити цела насеља од одојчета у колевци до последњег старца — нико се не може одбранити од њихових напада. Немамо нити ваљане заштите против њих, нити осигурања, нити знамо успешног против-отрова. Професор Dr. Lewin је на крају свога реферата предложио да се шаље владама целога света законски нацрт, по коме се не сме нико казнити, ако не испуни наређење да поништи насеља и масе људи отровним гасовима.

Шведски капетан *C. J. Brunskog* обрадио је тему: „Преображај у начину ратовања“. Модерни развитак је моторизирао рат. Као нови фактор неоцењиве важности за ратовање постао је аероплан. Услед аероплана и употребе отровних гасова лице рата се потпуно променило. Све државе располажу данас са 15 хиљада ратних аероплана, а цивилних аероплана је у свима државама само 3000. Сви ратни аероплани опремљени су ватреним оружјем, а поред тога још бомбама са отровним гасовима и бомбама за паљење. Непријатељска ваздухопловна флотила може данас за најкраће време и неопажена продрети у срце друге земље; један једини аероплан може наједанпут запалити 100 различитих места и може поништити све припреме за одбрану против отровних гасова. Време великих армада и морнарица прошло је. Јавна тајна је да стоје иза наоружања отровним гасовима силно јаке капиталистичке групе, које једино имају интерес од таквог наоружања. Све ближе и ближе смо времену кад постаје милитаристичка одбрана великих држава потпуна немогућност. Ако не успемо да у току неколико година свесим уклонимо рат — Европа је изгубљена.

Трећи реферат је имала и код наших жена позната госпођа *Budszinszka-Tylicka* (садашња председница Женске Мале Антанте), Пољакиња, која је говорила о своме искуству за време светскога рата, стеченом на бојишта код лечења болесника отрованим гасовима. Она каже да су биле муке рањених неописане и једва 10% тих рањеника је било могуће спасти, али и од тих спасених је остала огромна већина за цео живот инвалидна. Dr. Tylicka тражи потпуно укинуће хемијског и бактериолошког рата. Са заштитним мерама против рата са отровним гасовима као што их је предложио н. пр. Црвени Крст не постиже се ништа. Наука се не сме посветити задатцима, чији резултат је уништење живота, него мора размишљати о томе како се може човечанство поштедити. Народи морају свесним озбиљно и свим снагама радити на томе да не доживимо ни једног рата више.

Dr. Axel Hoejer, Швеђанин, говорио је о теми: „Патолошка дејства отровних гасова“. Он је сликао грозоте болести које настају у рату са отровним гасовима. Отровни гасови нападну различите органске системе често у њиховој потпуности, али пре свега кожу, слузњаче, плућне мехуриће, црвена крвна тела и унутарње ћелије тела. Последица патолошких промена у организму услед гасова је обично опште тровање или се болесник загуши. Dr. Hoejer закључио је свој реферат речима: „И ако представљају ове последице техничко савршенство у примеру са примитивном бруталном силом, зато ипак не смемо у једном даху помињати хуманост и отровне гасове у рату“.

Ову идеју шведскога професора продубила је у свом реферату госпођа *Dr. Gertruda Woker*, једна између најчувенијих светских испитивача отровних гасова са универзитета у Берну (Швајцарска). Њен реферат „Хемијски рат“ изазвао је огромно интересовање. Она је у главном рекла: „Услед комбинованих ефеката саставина из отровних гасова, експлозивних материја и фосфора је дејство и могућност убијања путем бојних гасова веома појачано, а заштитна средства редуцирана на минимум. Тврђење да се омиле муке рата са побољшаним и ефикаснијим оружјем, је крвава иронија. Гасно оружје ниопошто није „хумано оружје, које направи човека неспособног за борбу“, како тврди професор Меуег из Бреслава. По њему су услови гасног рата: употреба примерних гасова, њина употреба у великим количинама и њихово изненадно дејство. Противнику се не сме пустити времена да употреби своја средства за одбрану, њега мора облак гаса тако брзо и тако густо обибати да више не види свога оружја и да постану његове заштитне одредбе без ефекта. Ако је у ваздуху веома мала количина хлора, наступи смрт за неколико минута. Противник се покуша извабити у такве терењске прилике, у којима гас гарантује сигурну смрт. За време светскога рата је немачка војска отровала гасом једну долину и на хиљаде француских војника је погинуло. Отров је био такве врсте да би само најбржа помоћ могла спасти смрти и од тога отрова (зелени крст) је већ веома мала количина смртоносна. И то нам је хумано! Прави циљ напада гасом је без сумње потпуно уништење противника, увијеног у гасове. Код напада гасом долази на свакога, који је директно убијен, још просечно девет до једанаест особа живих, али те се ужасно муче. Комбинацијом различитих гасова постану све заштитне мере свесним илузорне. Друга врста гасова (гасови плавог крста) шире тако фину прашину да продире кроз најбољу маску против гасова и тиме сили војнике да подигну маску. Ова прашина залепи се свуда — на земљу, на одело, на ноге и т. д. — и помеша се са ваздухом. Ефект тога гаса је тим опаснији, што наступе последице тек после неколико часова. Зато не смемо говорити фарисејским речима о некој „хуманизацији“ рата.

Испитивач хемијске лабораторије универзитета у Единбургу, Енглеска, *Dr. Mc Cartney* је говорио о теми „Хемијска индустрија и хемијско ратовање“. Он је изјавио: Произвођање отровних гасова као и заштитна средства против тих гасова ствар је хемичара. Зато би било потребно уводити контролу хемијске индустрије. Модерна цивилизација и морални напредак у тесној су вези са развитком индустрије, а нарочито са развитком хемијске индустрије. Од мишљења водећих хемијских инжењера, дакле, много зависи, и њих би требало у првоме реду придобити. Држање радничке класе према рату улива много више наде него држање влада и „образованих“, али превелике наде не смемо ставити ни у радничку класу. Пре свега треба да се отреземо свих илузија и да се строго придржавамо факта, и морамо гледати да свуда истребимо ратнички дух и тек после ћемо победити рат гасовима за свагда.

Dr. Sasek (Чехословачка) је у једном широко заснованом реферату обрадио тему о одредбама међународног права о рату отровним гасовима. Већ петербуршка декларација из године 1868, а пре свега хашка конвенција из године 1899 забрањују рат отровним гасовима. У тим конвенцијама забрањује се упо-

треба отворанног „оружја“ и „бацање метака“. Зато су за време светског рата ове одредбе тумачили тако да употреба отровних гасова није забрањена. Та двосмисленост одредаба није исправљена ни после светског рата. Версајски уговор о миру не садржи никакве стриктне забране рата отровним гасовима упркос чл. 171 и 172. По схватању некадашњих савезних сила је био рат отровним гасовима само репресалија према Немачкој. По тој логици могу државе и у будућим ратовима прибећи методама рата гасовима и у истини скоро све државе спремају се за рат отровним гасовима. Референт је тражио на крају ревизију уговора међународнога права, који се односе на рат отровним гасовима и апсолутну забрану таквога рата.

Швајцарац, *Dr. Steck*, шеф швајцарског савезног завода за одбрану против отровних гасова је имао референат о „Заштитним средствима против напада гасовима“. Он каже да су маске против гасова и апарати против гасова веома проблематична заштитна средства. Трошкови за њихову набавку су ванредно високи и тешкоће да се снабдева становништво њима огромне. Недовољна заштита може постати тек права опасност за становништо. Питање укидања рата отровним гасовима је по његовом мишљењу уопште питање укидања свакога рата.

Саветник *Nestler* (Немачка), који је био за време светског рата гасни официјр, говорио је о својим искуствима. Он каже: „Сваки покушај направити отровне нешкодљиве гасове јесте илузија. За цивилно становништво апсолутно не постоји заштитно средство против рата отровним гасовима. Владе крију тај факат, јер би друкчије избила револуција. Ако би хтела Немачка снабдети своје становништво заштитним средствима, то би стало најмање три милијарде марака. Пре свега је потребно да се пробуди народ из свога незнања и своје индиферентности и да се парламенти баве питањем рата отровним гасовима, а омладини треба предочити шта је данас и ствари право јунаштво“. Он тражи од свих научњака да отклоне сваки посао, који би служио рату отровним гасовима.

Последњи реферат на конференцији имао је опет шведски капетан *С. J. Brunskog* о „Методама војничког разоружања“. Рекао је: Потребно је опште ограничење наоружања и техничке тешкоће треба отклонити. Метода сама треба да је врло добро изабрана. У данашњим приликама значи завлачивање рата већ његово стварно отклањање. Први циљ је да се онемогући свакој држави да расположе толиким бројем војника да би могла почети офанзиву пре но што би се могле ставити у акцију успешне противмере. Дакле, потребно је да се смањи мировно стање војске. Општи уговор о наоружању би морао гарантовати да ни једна држава не прекорачи извесног броја војника по касарнама, количину оружја и опште ратне спреме. Аероплане за бомбе треба безусловно забранити. Интересантан пример за демилитаризацију видимо у централним силама, а радикално разоружање у Шведској од године 1925 даље је други пример. Рат гасовима и бактеријама треба безусловно забранити. Производња, трговина и транспорт ратних средстава треба ставити под контролу. Државе морају узети монопол за производњу оружја, а потребна је интернационална контрола. Исто тако треба ставити хемијску индустрију под државну контролу. Пацифистички покрет мора имати за циљ да убеди народе да је разоружање највиши интерес сваке државе. Ако би у томе успели, и генералштаби би отворили против рата. Метода и техника разоружања је економска и социална и само у појединостима милитаристичка. Економске услове за опште разоружање мора што пре испитати нарочита комисија Друштва Народа.

Конференцији су присуствовали најодличнији представници интернационалног јавнога живота: научници, индустријалци, публицисти и т. д., који су истрајно слушали и дебатовали оба дана. Поред реферата на конференцији самој, приредила је Лига 5 и 6 јануара увече јавне зборове, који су били сјајно посећени и ако су били у најљућим франкфурским дворанама. Прво вечера су говорили: Dr. Gertruda Woker о „Хемијском рату“ и Француз Francis Delaisi о „Интернационалној повезаности индустрије за наоружање“. 6 јануара су говорили Швајцанин Dr. Axel Hoejer о „Патолошким последицама отровних гасова“ и госпођа Kirchhoff (Немачка) о теми „Борба мајки против рата отровним гасовима“.

Интернационална Лига Жена за Мир и Слободу може бити поносна на организацију ове конференције, јер су светске новине свих земаља — наравно да Југославија чини изузетак, јер није у питању филмска звезда — доносила извештаје о току и рефератима. Озбиљно дело за мир је можда овом конференцијом кренуло опет за један корак даље, што и ми — који нисмо били заступљени на овој важној манифестацији — желимо од свег срца.

Жена школски надзорник — г-ђа др. Љубица Јовичић

После дуге борбе Организације Учитељица и Забавиља, уз свесрдно помагање Народног Женског Савеза, постављена је после дуже паузе опет жена за школског надзорника. Ретко спремна у својој струци, г-ђа др. Љубица Јовичић је добила на тај начин признање за свој досадашњи рад и поље за корисно излагање својих искустава. Г-ђа др. Јовичић је у Швајцарској докторирала пре рата. За све време проблеми наставе и школе су је првенствено интересовали. Целу прошлу годину провела је у Немачкој у школама, интересујући се нарочито за разне типове радне школе. У неколико својих предавања на Народном Универзитету она нам се приказала као изврстан зналац ретких детаља из методике наставе. У личном разговору даје још много више. Данас је г-ђа др. Јовичић у стању да своје стручњачко познавање развије у нашим школама. Ми се радујемо њеном иступу и поздрављамо је срдачно.

Оснивање Женског Покрета у Скопљу

По жељи чланица многих женских организација у Скопљу, 16 децембра је основан у Скопљу Женски Покрет. У сали Просветног Дома, у 3 ч. по подне, окупио се велики број жена, које се увек интересују за рад Женског Покрета, и до сада су помагале сваку његову акцију сарађујући било у раду при оснивању домаћинских школа у Јужној Србији, било при извођењу великих акција, које су требале да окупе све наше жене.

Скуп је отворила г-ђа *Драга Јовановић*, професор, која је са неколико речи истакла потребу и жељу скопљанских жена да се оснује Женски Покрет и у њиховој средини, како би могле боље допринети успеху у његовом раду. Затим су на предлог г-ђе Јовановић сви присутни замолили *г-ђу Лепосаву Пешићевић*, председницу Н. Ж. С. и почасну председницу Женског Покрета у Београду, да скупу председава, која се захвалила са неколико срдачних речи, и дала реч *г-ци Милени Атанацковић*. Г-ца Атанацковић је изнела главне идеје и циљеве Женског Покрета, наглашавајући да је његова најузвишенија задаћа та, да жене као свесне грађанке свога народа морају успети да сарађују активно у изградњи и руковођењу организованог живота свога народа, и то из чистог убеђења, да ће се само заједничком сарадњом мушкараца и жена, моћи спровести идеално уређење наше отаџбине, и осигурати срећан живот нашем подмлатку. Да би то постигле, жене су истакле захтеве за право гласа, сматрајући тај свој захтев само као средство, а никако као циљ својих тежњи и својих напора.

По свршеном излагању, које су све присутне са великим одобравањем и одушевљењем примиле, организован је одбор нове Женског Покрета, са председницом г-ђом Драгом Јовановић на челу. Алианса Женских Покрета најсрдачније поздравља новооснивану своју организацију, која ће у будуће бити центар за рад Женског Покрета у јужном крају наше домовине. Новом Покрету желимо најлепши успех.

Јелена Димитријевић*)

После једног интервала ћутања од скоро пола века, после Милице Стојадиновић-Српкиње, која је давно већ престала да пева својим сентименталним и родољубивим гласом, јавља се један нови звук са женске лире, јавља се Јелена Димитријевић. И изненада, у доба нашег класика Војислава Илића и трубадура-песника Милорада Митровића јавља се жена-песник и личним тоном нас уноси у један близак свет осећања:

„Сехер дође, мени још'те
На узглављу ниже глава —
Ја не спавам, Моме драгом
Арам нек' је — ако спава!“

*

Јелена Димитријевић је рођена 1862 године у Крушевцу као најмлађе, шесто дете угледног трговца Николе Миљковића. Мати њена Стаменка била је кћи кнез Милојка из Алексинца. У Крушевцу је Јелена Димитријевић живела до своје девете године, а од тада у Алексинцу где је учила школу и врло много читала, нарочито народне песме, Змаја и Јакшића, — до удаје. Удала се млада за потпоручника Јована Димитријевића и настанила се у новоослобођеном Нишу. Ту је, срећна у браку, провела седамнаест година. Ту правтво учи стране језике — француски, немачки и турски, које данас говори поред енглеског, италианског и грчког. Ту почиње да пише своје прве песме. Ту активно учествује у организовању Подружине Женског Друштва. Из Ниша долази у Београд 1898, где стално живи.

Јелена Димитријевић је много путовала. Њена путовања почињу врло рано. У двадесет трећој години одлази у Беч. Од тада предузима велика и честа путовања.

Још у Нишу Јелену Димитријевић заинтересују хареми и живот муслимански, и она са мужем одлази у Скопље да боље упозна живот турских жена. Из Скопља настављa пут за Солун, где успева да уђе у најотменије турске куће. Већ у то доба је врло добро говорила турски. Из Солуна преко Атине одлази у Цариград где употпуни своје студирање харемског живота.

У то доба је живот у Солуну и Цариграду нарочито интересантан. На помолу су били младо-Турци са својим реформама. Жене турске нису заостајале, нарочито су оне које су биле образоване, помагале младо-Турке у њиховој борби. Тај сукоб између муслиманских обичаја и нових реформи, који је доносио собом велике заплете и појединачно дубоке трагедије, задржао је све интересовање Јелене Димитријевић. И она пише роман *Нове*.

Још пре ратова Јелена Димитријевић је пропутовала целу Европу и дуго се задржавала у појединим местима, изузев скандинавских земаља и Русије које је, због велике зиме, нису привлачиле.

За време балканског рата била је милосрдна сестра у Београду у болници Кола Српских Сестара чија је чланица и оснивачица. Објава светског рата затекла је Јелену Димитријевић у Немачкој, и она се преко Швајцарске, Италије и Грчке враћа кући у Алексинац, где јој почетком 1915 године умире муж. Све време окупације проводи у Београду, где дочекује и ослобођење. 1919 године одлази у Америку први пут. Јануара 1926 крене се на пут око света: Београд, Беч, Ница, Париз, Француска ривијера, Шпанија, Марсељ, Ђенова, Александрија; Палестина, Јудеја, Самарија, Галилеја, Сирија, опет Египат, Суецки канал и Црно Море, Индија, Цејлон, Кина, Јапан. У Јапану је провела 1927 године месец април — најлепше годишње доба тамо. Велики Океан, Сан-Франциско, Лос Анђелос, Холивуд, Њујорк; Гибралтар, Сицилија, Ђенова, опет Париз, Берлин, Дрезда, Праг и Беч. На том путу провела је годину 1926 и 1927.

*

Јелена Димитријевић је почела писати као двanаестогодишња девојчица, а јавља се тек 1892 године у *Отаџбини*. Испевала је многе песме, од којих је објављена трећина, од најранијих, у збирци *Јеленине Песме*, Ниш 1894. Написала је низ приповедака и путописа. У Нишу је поред песама издала 1897 *Писма из Ниша о харемима*. У Београду 1901 издаје приповетку *Бул-Марикина Прикажења*, 1907 *Фаџи-Султан*, 1908 *Писма из Солуна*, 1912 Српска Књижевна Задруга издаје роман *Нове*. Многи радови Јелене Димитријевић разасути су по часописима: у Отаџбини, Делу, Новој Искри, Бранковом Колу, Венцу, Мисли, Српском Књижевном Гласнику и у Политици. После рата штампа приповетку *У Америци нешто се догодило*, 1923 *Американке*, 1924 *Писмо са Тракије*, 1928 *Писма из Индије* у библиотеци Народног Универзитета, свеска друга.

Од необјављених радова Јелена Димитријевић има још: две збирке песама — *Старинске Песме* и *Нови Гласови* из 1919—1927, *Роман без романа*, роман аутобиографског карактера, *Он и она*, приповетка, *Непослана писма* из времена рата, *Писма из Аџиће* из 1914 и 1915 године, *У Новом Свету*, писма из Америке, *С пута око света*, опис земаља које је пропутовала Јелена Димитријевић.

*

Први радови Јелене Димитријевић били су песме. Освојена источњачким животом и обичајима пева му. Њен занос који почиње у Нишу бива све јачи, мами је све даље Истоку — Скопљу, Солуну, Цариграду; Палестини, Индији, Јапану.

Све више улази у његове појединости, не заустављa се само на тренутном осећању, улази у страсти, заплете, сукобе, прича, даје опис. Прича неизвештачено, лако, даје утисак праве стварности. *У Новима* развија истинитту трагедију једне прелазне генерације, оних што се зову *нови* и *нове*, а што су само карика тешко растрзана између старог што треба да падне и новог што треба да дође. Цита живот оних које обичаји и традиција има да погоде као судбина; где је много жртава, а нигде кривца; где није кривац ни Османбеј који отима љубав жене свога брата, ни Џемал-беј код кога у пијаиству — одсуству свести — кроз дебелу политуру европске културе пробија атавизам разуздане страсти да мучи оног који воли више од живота. И све те жртве као давленици час избијају на површину светлости, час их нестане у тами нагонских навика и обичаја. Нарочито жене, те *Нове* личе на беле водене цветове које су осунчале наде и мисли своје, али сунцу не могу сасвим, оприжили би их. Њихов живот још увек одржава неизмерна дубина традиција.

Живописно, са пуно источњачког колорита Јелена Димитријевић је испричала историју нове муслиманске жене.

Фатма, главна јунакиња романа, нежна мала муслиманка, пред којом се отворио мисаони свет, у чистоти свога осећања јесте визионерка, наслућује да има нечега неистинитог на путу којим сте пошле. Као да је одвише вештачки накалемљена западна култура на њихову источњачку душу; као да би крах, и да нису тако нагло примале ново, морао доћи; као да душа Оријента тражи другу храну, него што је даје западна култура, да би се попела жудним висинама,

*) Из предавања одржаног на прослави г-ђе Јелене Димитријевић.

Јелена Димитријевић је дух кога ништа не замара. Будног интересња за страни свет, за друге народе, за живот у свима његовим манифестацијама, она се нарочито интересује за свет далеки од нас и по месту и по одликама земље и климе.

После Истока тражи да позна контраст његов у Западу. — све оно модерно, ново што задивљује, што за нас још увек представља реформу, револуцију, а што је тамо већ традиција.

И на Западу Јелена Димитријевић има око да запази и природу и људе и нарави њихове. Путописи Јелене Димитријевић остаће као верна слика тих крајева. Запад који је толико супротан њеном Истоку, то је Америка. Од жена је највише интересују Туркиње и Американке. У Туркињи је Исток, прошлост, консерватизност; у Американки прогрес, активност, садашњост, будућност.

И свуда затрепери њена душа, свуда се дубоко уноси. Свуда је Јелена Димитријевић песник, и на Тихом Океану, и у Андалузији; у Паризу пева на француском, у Њујорку на енглеском језику.

Па ипак, њу као песника више привлачи Исток. Враћа се њему, крајњем Истоку, његовом сунцу; воли његову жаркореност, његове топле и тамне боје, његову сочност изувчену из дубина живота природе; тамо највише осећа себе:

„Ова далека туђа земља
Мени се чини к'о дом мој..."

Јелена Димитријевић није остала при раније свом песничком облику. Као прави музичар што на сваком инструменту нађе свој тон, тако и Јелена Димитријевић, своје доцније, нештампане песме *Нови Гласови* пише у модерном невезаном слогу. У Јапану 1927 априла месеца просипа пегршћима нове стихове у песми

У празник трешњина цвета:

„Обновио ме је Стари Свет,
И духом и душом сам нова,
Подмлађено ми је биће цело
У земљи пагода и храмова,
У земљи лотуса,
Камо се смеју и сунце и трешњин
цвет...."

Београд. Даринка Стојановић.

Прослава 35-годишњице књижевног рада г-ђе Јелене Димитријевић

30 децембра, у великој дворани Новог Универзитета, прослављен је врло свечано јубилеј г-ђе Јелене Димитријевић. Жене из многих друштава београдских, и са стране, поздрављале су срдачно слављеницу. И људи су се у лепом броју придружили. Почевши од почасних места која су заузели Краљев изасланик, Министар Просвете и пуно угледних старијих особа, па до најмлађих гимназистикиња са галерија, број присутних био је непрегледан. Одушевљење и поздрави рељали су се без краја.

Свечаност је приредио Савез југословенско-руских студената, и седницу је отворио професор Универзитета г. др. Иван Бајо, који је председавао. О животу и раду г-ђе Јелене Димитријевић говорила је г-ца Даринка Стојановић, професор. А затим су се рељала честитања и поздрави. Најпре писмо г. Павла Поповића, председника Савеза, који честита са, пуно признања, г-ји Димитријевић на њеном одличном књижевном раду. Удружење књижевника и „Цвијета Зузорић" поздрављају слављеницу писмима и цвећем. У име Народног Женског Савеза говори г-ђа Мила Симић, у име Кола Српских Сестара г-ђа Пешић, у име Београдског Женског Друштва г-ца Ј. Лазаревић, представник Српске Књижевне Задруге је г. Јеремија Живановић, Удружења југословенског учитељства г. Станишић, Удружења Наставница г-ђа Радунка Стојиловић, Организације Учитељица г-ца Становић, „Књегиње Љубице" г-ђа Главинић, „Српске Мајке" г-ђа Аранђеловић, Удружења Универзитетски Образованих Жена г-ца Радмила Јовановић, Матице Напредних Жена из Новог Сада, представница из Загреба г-ђа Пелеш, из Бања Луке г-ђа Ј. Милошевић, Удружења Студенткиња, Удружења Студената за српско-хрватски језик, представница литерарне секције Савеза, представник општине њишке г. Анастасијевић, представник града Алексинца г. В. Спасић, кмет Београдске Општине г. Мићић. — сви поздрављају слављеницу уз дуге и дуге. Прочитан је и поздрав радника Александра Вељковића из Београда као пример учествовања најширих маса у прослави. Секретар Савеза југословенско-руских студената г-ца П. Стошић завршава овај бескрајан низ поздрава.

На крају се г-ђа Димитријевић, уз буран аплауз, захвалила од срца свима.

Словенчке уметнице и научнице

Карла Буловец, вајарка, изложила је своје радове у Народном Дому у Љубљани. Због оригиналности концепција привукли су њени радови општу пажњу.

Dr. Алма Содник, ауторје на научног рада „Хисторијски развитак естетских проблема", које је изашло за Божић у издању женског друштва „Атене" у Љубљани.

Ширите Женски Покрет!

О физичком одгоју жене

Почетак развоја савременог жене условљен је њеним природним, физичким одгојем, који је кроз столећа занемариван. Данашњи њен положај тражи да је морално и физички дорасла да исправно попуни место жене, мајке и јавне саратнице. Баш за то што је њој као зачетници новог живота повјерен будући нараштај, треба да свијест о потреби природног одгоја продре дубоко у душу.

У времена старе Хеладе за паралелног развоја доброте духа и љепоте тијела схваћена је њена важност и дан је нарочит положај физичком одгоју жене.

Средовјечно опћењито запостављање тијела на рачун духа у мистичном полумраку аскезе створило је од жене блиједу силуету самостана или крхку креатуру галантних кавалира, неспособну за самосталан живот.

Наш вијек уз одгој пун зрака, свијетла и слободног кретања враћа жену природном развоју. Уз љепоту тијела даје јој опет издржљивост мишића и чилост духа као предувјет физичких и психичких хармоничних покољења.

Али, ново доба у супротном екстрему често баца жену у вртлог борбе и свих тјелесних напора приближујући је тако тешком тјелесном одгоју и начину живота мушкарца без одабирања што њеном споју и позиву одговара. Занемарује се често њежнија конституција жене у подвргавању тешком шпорту, пренапорној утакмици и вјежби, без обзира на снагу појединца или у непокретном цивилизованом начину живота. Исправно схваћен физички одгој у уској вези са дјеловањем природе прва је и основна физиолошка потреба сваког организма, која га развија до пуне љепоте отпорности и здравља. Неисправно схваћен може да погибељно дјелује проширењем срца, плућа и преveликим укрућењем мишића, што је нарочито од важности за женину физиолошку функцију. Састав женина тијела је осјетљивији, па је за то нужан правилно схваћен хармоничнн одгој у уској вези са дјеловањем природних моћи и слободног инстинктивног кретања на отвореном пољу.

Сваки физички одгој, који се ограничава на затворен простор, често пун праха, клица и стереотипике покрета неће никад постићи позитиван етички и физиолошки резултат. Човјек треба простора, зрака, свијетла и воде, јер њихово физикално дјеловање увјетује хармоничан развој нарочито код жене, гдје је кожа још осјетљивија, њено очвршћавање зрачним, сунчаним и воденим купањем значи јачање цијелог организма.

Кожа је важан орган, јер и преко ње дишемо и излучујемо неке штетне састојине. Она регулира топлину тијела проширујући или сужујући периферне крвне судове, па за то треба већ из рана чистотом дати пуну важност нашим кожним порама и одпорност привикавањем на мијењање температуре.

Сунце је неопходно потребно свим организмима, али нарочито човјеку, јер њему има да захвали правилан раст. Дјеца, која одрасту без сунца, остају биједни рахитични богаљи, а зрак без сунца пун је разних клица. И баш дјеловању ултраљубичастих невидљивих сунчаних зрака имамо да захвалимо разкуживање атмосфере, јачање коже стварањем пигмента, усљед чега кожа поцрни и ојача, па напокон и исправан раст костију спречавањем рахитица. За то је рационално сунчање потребно већ у дјечијој доби, кад је организам на то осјетљив, па је нужно њиме најраније започети.

За жену, пак, је нарочито важно, јер је велики процент смрти усљед порода особито код сиромашних слојева, чији је одгој у мрачним домовима искривио развој бочних костију (рахитична уска здјелица). За трудноће и дојења жена често пати на поремећењу кречних соли у крви, усљед чега се лако кваре зуби. Све се то може на вријеме уклонити, схвати ли се корисно снага сунца и свијетла.

Сунце дјелује још благотворно на обновљење крви нарочито код слабокрвних и на излечење разних кожних обољења као туберкулозу коже жлијезда и зглобова, те на јачање цијелог организма. Наравски, да је нужан опрез са сунчањем, да оно иде постепено без икакове упале коже, а код болесних и слабих уз контролу лијечника. — За то је Rollier у Leysinu (Швицарска) међу првима истакао важност љековите сунчеве моћи т. ј. хелиотерапије, те израдио схему постепеног сунчања од стопала, па до цијелог тијела, сваки дан на више и дуље.

Исто толико важна је за сваки живот на земљи вода, а нарочито за човјека, јер је саставни дио тијела и увјетује чистоту, први основ културе и здравља. Редовито прање хладном водом и купање потребно је свакоме, те користи здрављу. Од купања најкорисније је морско, јер море дјелује својим нарочитим саставом. Море садржава разне количине морске соли (Јадранско врло много до 37%, Балтичко 17%, Црно Море 10%), па јода, брома, гвожђа и т. д., што све повећава љековита својства. Купање у мору дјелује саставом морске воде, температуром и лаганим струјањем на јачање и отпор-

Будућност дома*)

— у односу на жену јавну радницу. —

Улазак жене у јаван живот није више питање о коме треба дискутовати, то је свршен чин који је резултат социолошког развитка друштва. Дакле, то је чињеница са којом се мора рачунати. Тај се талас не да задржати. Он се све више шири на супрот свој снази консерватизма једног дела друштва. Жена почиње да са себе полако скида везе које су је од искона спутавале; њу друштво све више зове да своје лепе интелектуалне особине што више усаврши на корист друштву, она сад слободно са пуно полета излази у јаван живот напоредо са човеком, такмичи се с њиме и верујем да ће ускоро показати на многим пољима чак и своја преимућства.

Кад је већ то тако многи ће са страхом запитати: а кућа? Шта ће бити са домом у којем је жена одсутна? Питање врло умесно које нам поставља један нов проблем и даје поље рада архитектама да о њему у будуће поведу више рачуна при стварању новог дома и његовог унутарњег уређења која треба ставити на засвим нову базу да живот у таквој кући може тећи правилно без великог учешћа домаћице која је принуђена да ради на другој страни.

Да напоменем да ће овом приликом бити говора о животу *интелектуалних* радника, а шта је учињено и шта још треба учинити за побољшање станбених прилика осталог радничтва биће речи другом приликом. То је један врло важан и опсежан проблем на кога треба обратити пуну пажњу.

Несумњиво је да свак осећа колико је досадањи уређај домаћег пословања нерационалан. Он никако не кореспондира са општим напретком човечанства. По данашњем систему живљења у дому потребно је утрошити врло много радних часова, па да се постигне жељени резултат.

Поред тога, у целом свету у великим градовима, где највише и има жена које се баве јавним пословима, сваким даном, а нарочито после светског рата, појављује се у велико *криза послуге* и тако њу више не могу да имају породице чија жена ради ван куће, јер то су готово увек скромније фамилије, у којима је баш због недовољних материалних средстава жена и упућена на зараду.

Наука и техника су отишле тако далеко у свима правцима. Данас има таквих научно техничких изума, где човеку ум стаје. Двадесети век је достигао једну завидну висину. Индустрија је већ одмах све те изуме прихватила, само се у домаћем животу није ништа изменило. Још се скоро увек, а нарочито код нас, живи оним системом живљења наших старих са свим својим гломазним и несавршеним домаћим механизмом.

До душе, уведене су извесне олакшице уважавањем појединих техничких проналазака: на пр. искоришћавање електрицитета за осветљење, чишћење станова, за кување, грејање и хлађење, много је олакшало пословање у кући, али је то све још само *оруђе* које олакшава, али не искључује да се ипак жена мора о свему лично да стара и води бригу. У нашој средини и ови новитети још су слабо продрли у масу.

Дакле, јасно је да треба изменити *систем* домаћег живота, ставити га на другу базу, која ће удружена са свима модерним тековинама технике више одговарати данашњем веку рада и рационализирања.

Један врло интересантан покушај у томе смислу учиниће је у Белгији у Брислу.

Веома талентован архитект Michel Polak ангажован је од стране Lucien Kaisin-a, директора хипотекарног кредита, који је замислио једну смелу идеју, да у сред Брисла сагради једну огромну грађевину од 15 спратова. Под згрздом има 10.414 m². Али, то није величина зграде која привлачи пажњу да се о њој говори, оно што је важно и потпуно ново и што је несумњиво један велики корак ка реформирању данашњег дома, то је општи уређај тога колоса.

Грађевина је снабдевена свима најмодернијим производима данашње технике: дизалицама за лица и терете, топлом и хладном водом, гасом, електрицитетом, телефоном унутарњим и градским, централним грејањем и хлађењем, вентилацијом и т. д.

Предвиђени су станови за породице са више или мање чланова, затим за породице од два лица и, најзад, за самце или самице.

Неће вам говорити детаљно о појединим становима, између којих има и врло луксузних, то је стварно која се тиче само стручњака, говорићу вам само о одељењима за *општу употребу*, јер су то одељења која чине живот у овој грађевини друкчијим но у осталим зградама.

Дакле, предвиђена су одељења за општу употребу свију становника зграде и тиме се успева рационалније искоришћење тих одељења, јер у место да их има на расположењу само једна фамилија, има их у овом случају 180 и на тај начин пошто је њихово искоришћење максимално и рентабилитет је несумњиво макси-

*) Предавање, одржано 27 децембра, на вечеру Удружења У. О. Ж.

ност организма. Придолази још сунчање при морској површини, гдје зрак садржи много ултраљубичастих зрака, које се рефлектирају од морске површине и остају у атмосфери, као и честице јода, брома и остале, које из мора исхлапљују.

За то је сунчање при мору важно за лечење слабокрвних, рахитичних и скрофулозних. Наравски код слабијих и болесних морско купање мора бити кратко и само под паском лиječника, јер код преслабих може и шкодити.

Најбитнији увјет исправном развоју читавог организма, а нарочито плућа је што дуље задржавање на чистом зраку у слободној природи. Свјежа гимнастика дубоког дисања, ма и за најкраће у слободној природи обнавља нашу снагу и препорађа је. Баш за то што је зрак најосновнија храна, а његов састав увјет живота. Јер нагомилавање угљичне киселине у истрошеном зраку града од нормалног 0,03% на 5% доноси бол главе и несвијест, а при 20% наступа смрт.

У нечистим људским центрима, гдје цвате индустрија има много прашине међу којима разних и заразних клица. У колико смо даље од насељених предјела на већим висинама или на слободној морској површини и број је клица све мањи, те у оним извјесава, па су у ређа оболења а отпорнија плућа за сваку болест. Зрак дјелује још и преко температуре, јер у колико се организам боље привикне на хладнију температуру зрака, у толико је он заштићенији од свих болести и склоности к побољевању. Примитивном човјеку, који је излагао незаштићено тијело промјенама атмосфере, болести прехладе биле су непознате. Савремени човјек омекопућен кућом и одијелом постао је за њих нарочито осетљив. Ту превелику осетљивост спречава постепено отврђивање и привикавање коже редовитом упорабом хладне воде, зрака и масаже. К дјеловању планинског оштријег зрака или приморског блажег долазе лековита својства тих нарочитих клима. Осим тих посебних предјела сваки кутић земље на којем живимо садржи и сунца и зрака и воде и довољно је да их рационално искористимо, па да постигнемо најбоље резултате. Важност тих фактора истакао је професор Д-р Маркозе из Минхена у познатим рјечима: Сваком је човеку потребно бар једно водено купање недељно и бар једно зрачно купање дневно. За жену је посебно важно схватање дјеловање природе, јер она има да дјетету за рана усади у душу љубзв и разумијевање користи природних фактора за правилан развој. Уз споменуто придолази још слободно кретање и вјежба на отвореном пољу, за то, јер они појачавају дисање, колање крви и пробаву, па увјетује успрваан ход, отпорност, љепоту и здравље.

Наравски, да свака гимнастика мора имати обзира са грађом и пропорцијама женина тјела. Код ње су удови краћи, тијело дуже, леђа ужа, а бокови шири, него ли у мушкарца. Жена је релативно мања и лако се замара, па тешка гимнастика као и напоран тјелесни рад увјетује брже старање и изобличавање. Ради физиолошке њене функције треба нарочиту пажњу посветити развоју бокова, трбушних мишића и бочног дијела кичме, јер трудноћа поставља велике захтјеве на мишиће и колање крви бочног дијела.

Осим тога и периодични сполни појави жене захтијевају најозбиљнију пажњу и свако устезање од вјежбе. Природним физичким одгојем нестаје код жена свих младеначких форма слабокрвности (chloroza), мјесечних бола психичких увјетованих, боли леђа, па све неправилности колања крви (varice) и столице. Лаганим јачањем трбушних мишића олакшане су и све физиолошке функције, као трудноћа, јер трбушни мишићи чврсто држе плод и олакшавају пород. Сви споменути физикални фактори природе и слободне гимнастике повољно дјелује на мијену ствари и психичког ведријег и радоснијег расположења. Нестаје болести живаца, а редовите јутарње вјежбе уз зрачно сунчање и водено купање враћају тијелу радост над сваким даном. Спојимо ли још негу коже, коју савремени цивилизовани људи штетно занемарују, док јој оријент од ваикада даје пуну важност т. ј. масаже, фротирање, па дубоке вјежбе дисања на отвореном ваздуху, организам је тим животом освјежен и препорођен.

Савременој жени је узор тјелесне љепоте витког и обла чврстоћа форма тијела примитивних жена, које ни пород не квари, (немају striae gravidarum). За то и њеном тијелу, укућеном цивилизованим животом, треба опет омогућити ишчезли еластицитет мишића. Физиолошка потреба слободних покрета на отвореном пољу дубоко је засађена у души сваког појединца, па за то скаутизам и планинарство налазе толико присташа у савременом нараштају. Тим смером, као једино исправним, јер спаја дјеловање природе и вјежбе, мора поћи сваки покрет физичког одгоја, хоће ли да постигне и паралелан етички развој, који пружа само природа, а никад ни најљепша вјежба у затвореном простору.

Нарочито жена, чији је дух осјетљивији на љепоту и њежнији по састоју јаче запажа ту потребу. За то и савремена гимнастика и лака атлетика полазе стопама старе Хеладе. Прешавши неплодно доба, кад су и жене вјежбале на справама или укућене мушке вјежбе, оне се данас враћају исконским, слободним, мекаким покретима ритмике, јер она једино омогућава паралелно хармонију, снагу и љепоту појединца.

Савремени одгој треба да тај нагон слободним лебдећим кретњама развије до идеалне хармоније тијела и духа. Већ 1807 г. Песталоци заговара културу тијела младежи као потребу одгоја, а касније се она све јаче и потпуније развија. Од Лингове шведске физиолошке гимнастике, која посвећује важност исправљању гријешака кичме, преко Данца Ниелс Букка па Милера, Доре Менцлер, до познате америчке лиječнице Бес Менседиек, која практично искоришћује и исправља свакодневне кретње прешла је савремена гимнастика циљели степен развоја и разног схватања. Основни темељ савремене гимнастике почива на свијесној млохавости мишића, која једина може да спасе цивилизованог човјека од грчевитих, нервозних, оштрих покрета, којима троши живце и тијело. За то, јер у млохавим мишићима, — оном угодном осјећају лабавости, кад уморни легнемо у кревет, — попушта тонус мишића и грч живаца, па крвни судови ослобођени притиска боље теку, доносе више крви и уморне мишиће, освјежавају их и јачају. Од Делсарте († 1871 г. у Паризу), који је први истакао важност измијењивања млохавих и свијесних, оштријих кретања, па до најновијих система вјежба, то је главни основ савремене гимнастике.

За жену је нарочито важно вјежбање млохавости, јер даје мишићима природну отпорност и растежљивост, која олакшава њене физиолошке функције, док је код гимнастичарка старе школе укрућивања мишића пород био знатно отешћан.

Уз споменуту млохавост кретања Жак Далкрозе, као први основатељ ритмичке гимнастике у ширем смислу, доноси појам музичког ритма.

Музика даје облик кретњама, а тијело се покорава импресијама духа. У својој школи Хелераује код Дрездена спаја љепоту музичких кретња са љепотом природе, јер су вјежбе као и код већине осталих ритмичких школа извађане у слободном простору. У лаганим хитнонима, на тратини под дјеловањем природне ведрине, свијетла, зеленила и музике та ритмика била је близу осјећају хеленске вјечне младости и трајног пролења, који у нашој старој цивилизацији ишчезава.

Рудолф Боде иде још даље. За њега је исконска слободна кретња, коју треба из тијела извабити најлакше, а музика може евентуално само да прати те покрете и она није битна. Вјежбом замаха цијелог тијела (Schwung - Übung) и борбом с равнотежом у разном полупадању треба опет оживети слободне дјетињске покрете, које ми одрасли лошим одгојем губимо.

Ритмус по Боде-у потјече од грчког ῥέω = тећи т. ј. трајни, лебдећи покрет, који се постепено увијек развија, а не изврсна ограничена кретња. Јер према Хераклиту (V вијек пр. Христа) πάντα ῥεῖ = све тече, све се мијења и у природном ритму свемира свака кретња само увјетује нове. Треба опет наш извјештачени живот приближити импулсу природе, свемоћном ритму космоса, који се још налази у неисквареном тијелу дјетета. Дух и тијело су једно, па је и њихов ритам заједнички под јаким упливом природе. То ће нас приближити инстинктивној радости живота примитивних људи, развит све особине тијела и духа, који прилазе умјетничком изразу, и најдубљих наших снага.

И ако је Бодеово дубоко филозофско поимање примитивног физичког одгоја ближе приступачно само оним, који га схватају интуицијом или му се приближе културом, оно остаје ипак садањи задњи циљ физиолошког, хармоничног и етичког развоја.

Његово схватање важно је за жену, јер је она од природе приемљива за умјетнички израз у животу, којег је савременост често лишава. Ритмичка гимнастика је њена домена, јер мекше женино тијело није искварено напорним радом и ближе је њеним увјетима.

Да рекапитулирамо. — Жена је зачетница и одгајатељица нових поколења, па је њој најважнији исправан појам природног физичког одгоја. За правилан душевни и тјелесни развој потребна је уска веза с природом уз дјеловање свијетла, зрака, воде и слободног кретања.

У схватању и осјећању свемира, његовог природног ритма, који живи дубоко у нашој нутрини, те потребује свјесно буђење, налази се пут правилном одгоју савремене жене и њен исправан одгој бољих и срећнијих поколења.

Сплит **Д-р Смиљана Милачић**

Друштво Народа

У немачкој ревији „Die Frau“(Жена) написала је позната феминисткиња Dr Gertrud Bäumer чланак „Биланс Друштва Народа“. Пре свега се обзире на једну изјаву енглеског писца Бернарда Шоа, коју је он објавио у једном великом енглеском листу. Он говори о утисцима, које је однео са последњег заседања Друштва Народа. Изјава Бернарда Шоа је донекле позитивна, донекле негативна и прилично јасно слика рад Друштва Народа. Шо каже: сви говори су бесплодно фарисејство, шупљи као чесшитке на божићним картама и велики хумбуг. Ипак је дало Друштво Народа по другој страни некаку основу за заједнички политички

мален. Оно што средства једне породице не могу себи дозволити, удружен велики број може имати без нарочитог напрезања. На пр. *мање сале за приватне скупове*, где свака породица може организовати своја примања или породичне свечаности; на тај се начин стан своди само на најпотребнија одељења за становање, а сва одељења за репрезентацију су општа.

Једна од најважнијих тачака овога система је *општи ресторан*, који је помоћу домаћег телефона и дизалица везан за сваки стан, те на тај начин директно и врло просто снабдева породице топлим обедом у своме стану. Ово је нарочито важно, јер је кућна та која највише везује жену да робује само кући. Колико једно справљање обеда, и за најмању породицу, жену упосли, то сама нама женама може бити довољно јасно, и замислите да такав посао врши свака кућа понаособ, па макар имала свега два три члана. Тиме је жена већ потпуно ангажована и одстрањена од сваког интелигентнијег посла, јер је сва апсорбована послом који може вршити и једно бићо мањих интелектуалних способности. Па зар није чудно, да у данашњем веку кад се све рационализира и где је увек најважније да се један посао исплати т. ј. рентира — данас употребити једну интелигентну жену способну за послове много више и корисније да ради оно што могу да врше створења ниже способности, која ће то, узгред да напоменем, вршити можда чак и боље, јер ће им то бити једина и специјална професија којој се искључиво посвећују. Дакле, да би и тај посао предавањем у руке професионалном раднику, био рентабилан, јасно је да тог радника не може да користи само неколико чланова једне скромне породице, треба да се удруже њих много више да би се тај посао могао рентирати т. ј. да буде чак и јевтинији него кад га свака домаћица ради понаособ. Тиме смо, прво, ослободили интелигентну жену и упутили је на свој други прави посао; затим, створили смо професионалног радника који ће бити боље награђен, јер ће боље искоришћен те и њега тиме подигли.

У згради постоји још и друга важна чињеница, то је *општа послуга*. Организована је екипа собарица и остале послуге под управом економата, која осигурава услугу и чишћење станова у дане и часове одређене од сопственика — закупаца. Помоћу раније поменутих техничких справа рад у једној овако модерној кући јако је олакшан те једно лице може узети на себе много већи број одељења за успрему, него што би то била одељења једне породице и тако на тај начин уштедјавући послугу чинимо да она — послуга буде боље награђена и да је може користити и онај који је само лично за себе не би могао држати.

Ово је што се тиче чисто материалног дела живота. Да прећемо сада на одељења која доприносе да и други део човечијег живота буде задовољен.

У згради постоји *читаоница* где сваки становник зграде може добити све новине, часописе, илустрације и остале књиге; затим *салон за конверсацију* где укућани долазе на разговоре те на тај начин понекад проведу пријатно своје слободно време; затим *гимнастичке сале* где се деца и одрасли развијају телесно; *биоскопска сала* и *сале за свечаности* где свака фамилија понаособ може организовати своје примање или породичне свечаности. Свима је познато колико се у случајевима породичних свечаности има незгода кад се нема неко веће одељење за пријем гостију, а данас је то тешко и имати. А све ће бити теже и теже, јер је збиља и немогуће да једна скромна породица може да има на расположењу једно тако велико одељење које ће употребити можда свега неколико пута годишње. Поред купатила чисто хигиенских којих има сваки стан понаособ, постоји и једна врло велика *писцина* — басен за пливање са топлом водом која стално кружи кроз филтрове и на тај начин снабдева басен топлом кристално чистом водом уз минималну потрошњу горива. У самом купалишту температура је подешена за свако доба годишње. Простор око писцине пружа могућност посматрачима да уживају у овом лепом спорту.

На врху грађевине на 50 m. висине смештен је *летњи ресторан* са салоном за чај и перголом са лепим изгледом где се долази директном дизалицом.

У засебној згради смештене су *гараже* у спратовима за смештај 150 аутомобила, на тераси исте зграде направљено је игралиште за тенис; у подрумима одељења за оставу и модерне перионице и сушионице за рубље.

Најзад није се заборавило ни за случај смрти кога укућана, те је предвиђена мртвачница која је скривеном дизалицом у вези са капелом у којој покојник остаје до погреба.

Број фамилија који се може овде сместити је 180; пошто ће ту бити већи број породица које неће имати своје личне послуге већ општу, предвиђено је ради лакшег снабде-

рад и основало школу за међународну дипломацију.

Д-р Бојмерова каже у своме коментару ка овој изјави Шоа међу осталим и ово: „Идеологија Друштва Народа постаје подерана и фразерска, јер долази у противречје са делима. Идеологија је само дотле способна убедити и утицати док је искрена. Не може бити шупља док каже ono што у истини мисли, а постаје у моменту бесмислена кад се злоупотреби за прикривање властите бесмислености и за пролепшавање недостижних дела.

Најефикаснија проба за дух, који влада у Друштву Народа, био је покушај за разоружање. Сваки искрен присталица Друштва Народа осећао је да је у том раду и његово право да постоји. Лорд Роберт Цецил рекао је пре две године: „Морамо успети; или напредак у томе погледу, или ће бити компромитована мисао, идеја Друштва Народа и из његовога рада ће нестати његовог најдубљег импулса.“

Дебате о разоружању остају већ неколико година само безплодни покушаји. Покушало се контролом над производњом оружја и трговином њиме. Дошло је до Женевског протокола, који је пао у воду. Затим је било 189 седница војничких стручњака, чији записници дају понекад као да је био задатак комисије да докаже математичку немогућност разоружања. У пролеће године 1928 имали су присутни осећај да присуствују комедији и слабо режираном маневру одступања.

У јесен смо видели негативан успех: нема изгледа да би се дошло овим путем до циља. За конференцију разоружања нема погодног земљишта. Остаје још последњи излаз: питање разоружања полаже се на душу народа и најпре треба ono у народима да захвати корена. Друштво Народа је у Женеви јасно показало своју неспособност, а ипак су почели сада по школама пропагирати његову идеју, које је језгро мир. Песак у очи! Дворана реформације у Женеви постала је просторија празног звука, у њој се чује одјек празних фраза без корака према циљу. Ваздушни маневри разних европских држава у последње време доказали су апсолутно тачно да није могуће организовати отпор против уништавања људских насеља и живота путем отровних гасова. Да ли у истини чека човечанство још једном експеримент уништавања док се државе одлуче до једног озбиљног корака?“

Дакле, и на извајањима Гертруде Бојмерове видимо да су изјаве Бернарда Шоа о фарисејству и шупљости пацифизма какав спроводи Друштво Народа правилне: фразе прикривају намучењем масама слабост истинскога поверења у нове путеве.

Бојмерова се не саглашава са Шоом у томе да је Друштво Народа она историјска снага, која ће најдаље за пола столећа победити рат, у што тврдо верују некоје искрене присталице Друштва Народа, и ако су ретки.

Истинитост изјаве Бернарда Шоа веома горко осећамо ми који припадамо малим државама, јер нам кривичан и самовољан поступак наших суседа не допушта да имамо тврду веру у Друштво Народа у садашњој форми.

Љубљана. **Ангела Воде.**

Неколико мисли о друштвеном животу

Све више улазимо у доба у које је заједница све, а значење појединаца веома мало. О томе нам сведоче нарочито догађаји у политичком и друштвеном животу. Личности нестану, политичке партије остану и у колико се оне распадају то је последица тога, што њихови програми не одговарају духу времена или што један део странкиних присталица неће више подносити махинације водеће клике у партији. Исто онако догађа се и у организацијама и друштвима. Све више и више имамо прилике убедити се да могу појединци само кроз друштвене заједнице штогод постићи како у погледу материалних користи тако и у погледу моралних успеха. То морају да увиде и највећи индивидуалисти. Због тога се данас организују сви, или на основи свог позива, или на некој идејној, или класној основи са јасним циљем.

Да се може постићи тај циљ, потребно је да свака организована особа добро познаје тај циљ, да се сматра као једнаковредан део целине и да је његова дужност да својим најбољим снагама сарађује да се постигне циљ у оквиру постављеног програма.

Наш „Женски Покрет“ има као изразита феминистичка организација веома јасан програм и његови чланови би морали увек јасно знати зашто припадају Ж. П., шта нас везује и шта би нас могло оправдано разједнити, односно шта би требало бити узрок да појединац може етички оправдати свој иступ.

У сваком друштву, које је основано на дубљим идејним принципима могу се појавити идејна противинштва, што апсолутно није штетно или нездраво, него сведочи само о самосталности организованих. Међусобно мењање мисли и назирања само прочишћује појмове и друштвену атмосферу. Ако пак појединац види да су његова убеђења у стварном сукобу са основним принципима друштва, његов иступ је оправдан; али се ови основни принципи апсолутно не смеју идентификовати са мишљењем појединога члана друштва. Постојање друштва је немогуће, ако иступају чланови услед тога, што су дошли у сукоб са мишљењем другога члана и то мишљењем, које нема никакве идејне везе са друштвеним принципом. Иступање из овакових разлога каже само о унутрашњој недисциплинованости члана и о његовој неориентацији о језгру ствари. Такви случајеви су за жаљење и кажу сасвим криво схватање друштвеног циља. И ono кажу да морају жене пре свега искристализовати и средити своје мишљење да постану зреле за задатке, који их чекају у будућем друштву.

Љубљана **Ангела Воде**

Домаћичке школе Београдског Ж. П.

Одмах по организовању рада обласних самоуправа, Београдски Женски Покрет је развио акцију да стули у везу са обласним одборима у циљу сарадње на просвећивању женске омладине по селима и разним местима у нашој земљи. У томе раду у у прошлој години Ж. П. је забележио неколико веома лепих резултата. По спорazуму, који је постигао Женски Покрет у Београду преко своје управне чланице *г-це Лацковићеве* са Обласним Одбором у Скопљу, рад на просвећивању женске омладине у Скопљанској Области изводиће се стално преко домаћичких школа, којима ће руководити Ж. П. уз помоћ Обласног Одбора и Хигиенског Завода. Прве школе су биле отворене у Скопљу и Тетову ове јесени, и завршиле су свој рад прошлога месеца.

15 децембра одржани су испити у Домаћичкој Школи *у Тетову*, којом је управљала *г-ђа Савка Јовановићка* са помоћном наставницом г-цом Маријом Нанчић. Школу је посећивало 20 ученица, све из Тетова. Већина ученица је само са свршеном основном школом, а неколико их је било и са свршеном занатском школом. Оне у домаћичкој школи желе да допуне своје знање и припреме се за домаћице и мајке. Било је право задовољство слушати одговоре ових младих девојака, које су на тромесечном курсу ове школе добро схватиле колико важну улогу има свака спремна домаћица, и које су све њене дужности како у кући, тако и у друштву. Своје теориско знање, које су приликом пропитивања у добрим и одлучним одговорима ванредно добро показале, допуниле су и практично обилним и укусно справљеним ручком на испиту. На испиту и ручку су били присутни грађани Тетова, дечји родитељи, са среским поглаваром, председником општине и школским надзорником на челу. Женска друштва тога места — Коло Српских Сестара и Подружина Женског Друштва — такође су била заступљена. Сви присутни су били задивљени успехом постигнутим у школи, и истицали су колико осећају важност и потребу за што већим бројем оваквих школа.

Поред свесрдне добре воље и вредноће самих ученица, за велики успех ове школе има се у главном захвалити г-ђи Јовановић, која са ванредном спремом и великим способностима за ову врсту послова, води са успехом домаћичке школе Женскога Покрета.

Сутра дан, 16 децембра обављени су испити у домаћичкој школи у *Скопљу*. Школа је била смештена у Хигиенском Заводу, похађале су је 23 ученице, све младе Скопљанке. Ова је школа била у толико интересантнија, што су ученице, саме варошанке, биле са већом школском спремом; готово све су имале неколико разреда гимназије, раденичке школе, а три је било студенткиња Скопљанског Универзитета. Школом је управљала г-ца *Станислава Јовановић*, са помоћницом г-цом *Станом Лазаревић*. Ова школа, која се по квалитету ученица разликује од већина школа до сада најбоље сеоског типа, дала је резултат који превазилази свако очекивање. Хармонија, која је владала у школи, најбоље даје слику љубави и истинског дружарског осећања, које влада међу наставницама и ученицама. За три месеца рада постигло се да ученице, прожете идејама Женскога Покрета, схвате да је жени пре дужност спремити се за обављање њене природне задаће. У свакидашњем раду и разговорима са својим наставницама, ученице су јасно схватиле и осетиле, да своју дужност жене и матере могу само тада потпуно извршити, ако уз њу живо учешће у целокупном животу свога народа. Оне су јасно дале израза своме схватању, да као што живот човекова и његов физички и морални развитак почиње у породици а доцније се развија у друштвеној заједници, да тако исто интерес сваке матере и жене мора из породичног живота да се рашири и у животу наше велике државне заједнице. Ово своје убеђење, које су у главном стекле за време рада у домаћичкој школи, наше младе ученице су јасно испољавале и у свима својим одговорима и у говору, који је ученица *Наћа Стојановић* по свршетку испита дивно изговорила, захваљујући се Обласном Одбору и Женском Покрету, који су школу организовали, а највише њиховим наставницама г-цама Јовановић и Лазаревић.

Стога нарочито подвлачимо успех ове школе баш у томе, што поред одличне спреме за домаћице, ова је школа дала сјајне резултате баш у тој најтежој задаћи, да пробуди и подигне грађанску свест код наше женске омладине.

вања, у самој згради разне трговине намирница, и осталих потреба затим поштанско-телеграфски биро, фризернице, продавнице новина и т. д. Све су радње отворене и за остале потрошаче ван кућне да би тиме њихов опстанак био омогућењи.

Не могу се ни побројати све опште просторије које су стављене на расположење становницама. Ово је само у главном да би се добила идеја опште слике удобности и живота у оваквом једном дому и колико такав један систем живота може да олакша једној породици којој жена не може да посвети највећи део свога времена. Што је најглавније, кућа ни мало не трпи, на против, под оваквим условима има преимућство над кућом у којој је домаћица принуђена да ради све послове сама.

Најмодернија средства и овакво уређење пружају могућност једној фамилији да живи најкултурнијим животом који се да замислити и који се само са много материалних средстава може успоставити у дому данашњег система. Овакав начин живота за имућан свет пружа могућност за најудобнији живот, чак луксузан, жени даје много више слободног времена да се бави радом интелигентнијим него што су то ситне домаће бриге око послуге и снабдевања куће. Мањи ће више да се посвети васпитању своје деце, интелектуалном развитку себе саме, да се бави спортом који је веома потребан здравствено, музиком, књижевношћу или на чим према чему осећа извесну наклоност. А резултат свега овога јесте породична срећа и задовољство, који су у највише случајева помућени из разлога досадњег нерационалног начина живота.

За жену која ради ван кућне овај је систем у ствари једино могућ. Одклонити послове, који би је после заморног рада ван кућне претеретили и одузели време намењено сваком радном човеку за одмор и забаву и уз то јој пружити сва средства да слободне часове може испунити по свом нахођењу, то је заиста сан које је до сада не једна жена и мајка — јавна радница, могла жалелети. Овим системом живота тај би сан могао бити остварен и предстоја тога пружио би пуно више могућности за једн много лепши, хигиенскији и културнији живот, јер би се имало на расположењу удобности и прилике да се искористе све тековине данашње културе и техникe, које постављене на бази овог система, омогућавају њихово искоришћење и породицама са скромним средствима.

Највећа је жалост што обично интелектуална елита, која по свом виђењу свом културном положају припада највишим друштвеним слојевима, што је та елита принуђена да живи, због материалне оскудице, животом примитивним јер је културан живот скуп и неприступачан свету који нема довољно материалних средстава. Они због тога пате и осећају се понижењем према ономе другом делу друштва која се зове новчана аристократија.

Оваква колективна становања, а поред тога ипак независна, пружила би овој врсти фамилија интелектуалних радника, живот достојан њих, пружао би им могућност да своју децу тако одгаје и да им у раној младости створе могућност живота достојног интелектуалног човека те да никад доцније у животу не осете ону болну разлику између себе и човека васпитаног из малена у богатству којим се купује културан живот и који има великог васпитног утицаја на младеж.

Осећајући сву потребу да жена јавна радница буде ослобођена свега оног посла који би је одстрањивао од њеног професионалног рада, наше Удружење Универзе. Обр. Жена жели, као што је то напоменула наша председница у програму рада, да подигне један дом на сличној бази напред изнесених идеја, за своје чланице које у животу нису имале такав случај да оснују породицу. То ће можда бити први покушај у нашој земљи који ће потећи баш од нас жена. Надам се да ћемо наћи присталице у масама а нарочито, на шта врло полажемо, међу богатим светом, који ће можда својим прилозима или завештањима потпомоћи да се оваква дивна замисао оствари.

Све се више и више показује да настава прелази у руке жене, и то је збиља један позив који жени можда више доликује но човеку и над њој поверавамо одгој деце не само у кући већ и у школама и планежмо у њене руке цео наш подмладак, сву нашу будућност, зар не мислите да би проблем живљења тих женских радница требало да заинтересује и шире слојеве и моћне државне факторе?

Београд. **Јелена Големовић Минић.**

Претплата за „Женски Покрет“ износи 48.— д. годишње. Поједини број 2 динара.

Испиту је присуствовао велики број грађана, изасланице готово свих женских друштава у Скопљу, преставници Обласног Одбора.

Београдски Женски Покрет је послао своје изасланице на ове испите, међу којима и г ђа Лепосава Петковић, почасна председница Женског Покрета, која је испитима председавала и при отварању дивним говором истакла потребу домаћичких школа, и похвалила грађане Тетова и Скопља, који су схватили и помогли извођење овако корисног рада Женског Покрета.

Испит у домаћичкој школи у Белом Потоку одржан је 4 јануара 1929 године у присуству представника Женског Покрета, Централног Хиг. Завода и Обласног Одбора Београдске Области. Течај је изведен сарадњом ових фактора, који су уложили труд, да се течај одржи поред свих препрека. У селу се наиме јавиле тешкоће услед неразумевања и слабе помоћи од стране самих месташа. Недовољно упућени родитељи су се нерадо одазивали позиву и своје девојке нису уписивали. Они, који су уписали, нису редовно слали. Појава, која се осећа код сваке нове акције, а овде још појачана. Она доказује, колико је тежак и напоран посао око просвећивања наше жене. Испит је пак показао, колико је то благодаран посао. Јер, и поред неуредног долажења и поред пасивности села, испиту је приступило 10 ученица, које су нам изгледале управо препорођене, познајући их на почетку течаја. Одговарале су трезвено, њихово држање показивало је извесну умешност а опхођење је одавало знаке, који су јасно говорили, да су ученице прошле једну добру практичну школу. Родитељи су били задовољни и осућивали су нехат и неразумевање села. Отворише су им се очи и данас се у Белом Потоку сигурно говори друкче о значењу и важности домаћичких школа. А то је велики успех, можда и већи него школовање и васпитање десет ученица. У сваком случају са успехом можемо бити задовољни, ако не по квантитету, а оно по квалитету.

Домаћичка школа у Рипњу завршила је свој рад 3 овог месеца. На течају је било осамнаест младих сељанчица, које су поред хигиене и домаћинства свршиле и аналфабетски курс, јер их је више од половине било неписмених.

Испиту су присуствовали од стране београдског обласног одбора г. Д-р Димитријевић, Д-р Иванић од стране Централног Хигиенског Завода и од Београдског Женског Покрета г-ђа Ивановић, учитељица. Са задовољством поздравили су успех ове школе и користан рад на селу у овом правцу, истичући жељу, да ученице ово своје стечено знање и практично примене у својим домовима. Родитељи ученица, који су такође присуствовали испиту, били су задовољни успехом своје деце, нарочито мајке, које су школу и за време рада врло често посећивале.

Школу су материално помагали Београдски Обласни Одбор и Централни Хигиенски Завод, а водиле су је наставнице Женског Покрета г-ђица Којовић и г-ђица Протић, којима треба захвалити на оваквом успеху и раду, а тако исто и г-ђици учитељици рипањске основне школе, која је децу учила писмености.

А.

Писма једне мајке

IV

Данас у целом свету, хвала Богу у извесној мери и у нашој земљи, констатује се да је морталитет одојчади и деце у опште у сталном опадању. Тај успех може се у главном приписати модерној превентивној медицини, побољшању хигиенских услова, а нарочито рационалнијој нези мале деце и одојчади.

Школске поликлинике помажу родитељима да своју децу лече на време, и на тај начин спасавају их од многих разних хроничних обољевања. Без разлике да ли је родитељ имућан или не, оптерећен пословима или спречен из ма ког било разлога да својој деци поклони потребну пажњу, деца подлежу редовном лекарском прегледу. Родитељи су тачно обавештени и поучени. Ту је учињена расподела посла и одговорности. Преглед школске деце ушао је у редовни програм, он се данас врши, тако рећи, аутоматски. Иницијатива није остављена родитељима. Од њих се само тражи нешто кооперације, док код сасвим мале деце и иницијатива и одговорност и сва брига око детета остављена је мајци. Истина је да она данас са мало напора може доћи до добрих и корисних савета. Постоје прекласно написане књиге за младе и неискусне мајке, велики број дневних листова доносе редовно чланке посвећене нези одојчета, затим имамо диспансере, саветовалишта, нарочите курсеве све са истим циљем: помоћи матерама да подигну што здравију и способнију генерацију. Али упознавање са тим „помоћницима“ матера представља известан напор, захтева извесне жртве. Само по цену једног апсолутно систематског рада могу се постићи резултати које нам обећава савремена медицина. Такав рад безусловно тражи једну велику и херојску истрајност. Таква истрајност јесте жртва која се данас тражи од матера да је приме свесно и весела лица. Данашње мајке имају несумњиво много тежи задатак и играју једну много важнију улогу но матере раније генерација. Пре извесног броја година мање се знало, мање се тражило али се зато много више патило. Некад су деца јела исто што и одрасли, или управо што дохвате. „Покварило ми дете стомак“ била је тако рећи узречица. Данас се то већ много ређе чује, а и кад се деси таква једна неправилност, свесна мати зна да је то зло које се могло спречити, управо које се мора спречити.

Уредно хранити децу, на време их успављивати, спремати им храну која ће им најбоље користити, склањати их од снега што им може да нашкоди, све то изискује низ безбројних жртава и једно велико самопрегоревање. И то не сме само бити гест или добро расположење једног дана или среда једне недеље, то је посао на коме има да истрајеш месецима, годинама, ако желиш да своју децу даш јак и чврст темељ. Истрај и буди уверена да ће твој данашњи труд у своје време бити многоструко награђен.

Твоја А.

Кризе . . .

Криза свуда . . . у привреди, саобраћају и криза у нашем листу „Женском Покрету“! Скоро у сваком броју нашега листа жали се учредништво на потешкоће овога нашега јединога, чисто феминистичког листа. Једини је у томе правцу, али ипак има сваки број своју кризу, из које мора да га изврше ова или она идеалистичка. Зашто то? Јер немамо у целој Југославији толики број сесних жена да би — без и једне друге жртве — редовно платиле само претплату за лист, који заступа њине и само њине интересе. Кад би редовно слале претплату, не би било крize за сваки број, не би требало апеловати на идеализам појединих, и уредници и сарадници не би требало да раде џабе. Шта нам кажу та факта? Само то да је и наше интелектуално женство несвесно, политички незрело и за све што га се тиче (осим тоалета) пасивно. Кад ће се наше жене подићи из летаргије за своја права, за своје интересе? Да ли се можда плаши због досадашњих неуспеха? Наша жена је показала за време рата своју енергију, жилавост и способност. У своме дому, својој кући подупире три ћошке и ко сме тврдити да их не би држала и у држави, ако би била позвана да сарађује код решавања државних и политичких питања? За та права мора се борити. Погледајмо на пр. само на Холандску, где жена има сва права. Она држава, која је једна између најмањих у Европи, а има богате колоније, жени је веома наклоњена. На престолу има краљицу, која влада самостално. Жене имају једнака права као што их имају мушкарци и многа заступништва на страни поверена су женама. Такозвана „висока политика“ у Холандској иде добрим делом и кроз руке жена. И ипак је та држава међу најнапреднијим и најбогатијим у Европи.

Сигурно је да би се жене показале у свакој држави тако способне као што се показују у Холандији само да имају прилику за рад. Да, и код нас. Погледајмо само наше државнике од уједињења на овамо. Међусобно се грде за партију, за боље место, а за добробит, процват и консолидацију државе не раде. Због тога имамо дезолатне прилике и неизлечиву кризу. Државна кола су тако дубоко у блату да их није могуће извући и требало би јаке, гвоздене руке да одкида блато да би кола пошла. Обрачунати би требало са разним вођама и новинарима да не би више трговали народ и да не би сејали мржње међу наша три братска племена. Док се наше воће бију, псују, сеју мржњу и убијају се, наши пакосни суседи се смеју и чекају згодне прилике. Где су показали наши политичари досада своју државничку зрелост? Да ли би можда жене слабије водиле државничке послове, него што су их водили наши мушкарци? Ако је истина да жене немају једнако високу интелигенцију као што мисле да је имају мушкарци, оне имају здраву памет, која им не би дала да воде несолидну политику. И исто онако као што помаже жена код куће мужу својим сестринским радом, исто тако би помагала код уређења наших тако незгодних државних прилика својом вредноћу и својом здравом памећу. Али, као што сам већ казала наше жене се премало брину за јавни живот и преслабо потпомажу оне жене, које се боре за наша права. Мушкарци нам сами неће никад дати ништа, ако се не боримо саме. Ту је борба уместија него игде, јер не смемо бити индифирентне наспрам тога како се води и управља држава. Тангиране смо при томе саме и наше породице, а пре свега наши синови, с којима се сме располагати код сваког конфликта. Због тога имамо потпуно право да дигнемо наш глас и да кажемо: Довољно је било препирке и неплодних странкарских борби; треба нам рада, лека и то брзо док не буде доцкан. А југословенске жене морају активно учествовати у борби, коју бије за нас „Женски Покрет“ да нам сине дан кад ћемо и ми сарађивати у државним пословима.

Љубљана Марица Бартолова

Уметнички Павиљон „Цвијете Зузорић“

23 децембра било је свечано отварање Уметничког Павиљона у Београду. У присуству многобројних званица осве ћене зграде извршио је Патријарх ју чинодејствовање епископа Иренеја и „Обилића“. Министар Просвете г. М. Грол одржао је говор о важности Павиљона одајући пуно признање жени. Госте је као домаћица поздравила председница г-ђа Олга Станојевић износећи исто риат дома.

У вече је био први музички концерат, на коме су учествовали чланови београдске филхармоније, оперски хор и солисти г-ђа К. Роговска, г.г. Холуб, Печл, Христић и Матачић. Овим вечером са пуним материалним успехом „Цвијета Зузорић“ је отпочела свој изврстан програм.

30 децембра свечано је отворена прва изложба „Јесењег Салона“ београдских сликара и вајара. Изложбу је отворио г. Велько Петровић, књижевник. Између 60 уметника, који су на овој изложби заступљени, има приличан број женских имена. Ту су г-ђе Бета Вукановић и Ана Маринковић, Милица Чаћевић и Мара Јелесић, Јелисавета Петровић и Зора Петровић, Милица Бешевић, Радмила Ђорђевић, Милка Живановић и Марија Ненадић, Милена Павловић (Varilli), Станка Радонић-Лучев. Све су сликарке. Њихов рад се видно истакао. Штета је само што наше уметнице нису заступљене у већем броју. Нема ни једне скулпторке.

Али, овај почетак Удружења „Цвијете Зузорић“ значи више него сјајну активност.

Конкурс Удружења Универсситетски Образованих Жена

Удружење У. О. Ж, као члан Интернационалне Федерације Универсситетски Образованих Жена, добило је од своје централе у Лондону извештај да је расписан конкурс за додељивање стипендије, у коме могу учествовати универсситетски образоване жене целога света, па према томе и наше.

1) Интернационална Федерација У. О. Ж. расписује конкурс за стипендију од 250 фунти стерлинга годишње (око 68.000 дин.). Изабрана кандидаткиња може да настави своје студије у ма којој земљи ван своје отаџбине. Студије могу долазити у област књижевности, историје, археологије, философије и теологије. Пријаве се могу поднети најдаље до 15 фебруара, а резултат избора биће објављен до 15 јуна 1929. Кандидаткиње не смеју бити старије од 30 година.

2) Француско У. У. О. Ж. додељује стипендију од 2000 франц. франака за краће бављење у Француској ради попуне већ започетих научних студија, као на пример, ради консултације специалних књига у библиотекама, похађања лабораторија или научних институција, или ради неког феријалног курса. Кандидаткиње морају поднети пријаве најдаље до 1 марта 1929, а одлука о избору биће објављена у току маја месеца.

Пријаве прима и даје сва обавештења председница У. У. О. Ж., Паулина Лебл-Албала, Београд, Високог Стевана 6, телефон број 15-60.

Рад словеначких женских друштава

27. XII. 1928. Годишња скупштина „Друштва словеначких учитељица“. На скупштини је одржала председница Алианце Женских Покрета Алојзија Штебијева предавање о „Важности женских стручних организација“.

27. XII. 1928. „Женски Покрет“ у Љубљани одржао јавно предавање на коме је предавала Алојзија Штебијева о „Тежњама данашње жене“.

28. XII. 1928. У радиу Љубљана одржала је Алојзија Штебијева предавање о „Тежњама данашње жене“.

28. XII. 1928. Коло Југословенских Сестара у Љубљани приредило је „Божићницу“ за сиромашну децу.

Белешке

Вече Удружења Универсситетски Образованих Жена. — Са изобилним и добро комбинованим програмом приређено је 27 децембра на Народном Универсситету вече Удружења У.О.Ж. Вече је отворила председница г-ђа Паулина Лебл-Албала, а затим је г-ђа Мага Магазиновић живим и пластичним примерима говорила о лепоти женског тела, г-ца Аница Ђукић читала пет својих песама, г-ђа Јелена Големовић-Минић, архитекта, говорила је о Будућности дома (в. фељтон), г-ца Десанка Максимовић је читала пет својих песама, и, најзад, г-ђа Лебл-Албала је предавала о Јовану Дучићу као путопису.

Са великим успехом завршен је овај препуни програм једног високо интелектуалног вечера.

Књижевност

Нове Књиге. — Уредништво нашега листа примило је ове нове књиге:

Мићун М. Павићевић **Црногорци у причама и анегдотама.** Предговор написао Т. Букић. Издање књижаре С. Б. Цвијановића, Београд 1928, цена 20. дин.

Горски Вијенац *Петра Петровића Његоша*, девето издање с коментаром М. Решетара, издање С. Б. Цвијановића, Београд 1928, цена 25 дин.

Све ове књиге препоручујемо.

Скупљајте претплатнике за лист!

ШТАМПАРИЈА „ТУЦОВИЋ“ — МАКЕНЗИЈЕВА УЛИЦА БРОЈ 3. — БЕОГРАД. —ТЕЛЕФОН БРОЈ 11-42 И 47-35.